

Konst på lekens villkor

tisdag, november 8, 2011 - 16:01

REPORTAGE En grön rymdsten, en ekdunge och en säl som kanske heter Sally har flyttat in på skolgården. Konstnären Stefan Rydén suddar ut gränserna mellan leksaker och konst. Och gör ett litet uppror mot fyrkantiga EU-regler.

Skolgården vid Askers skola ser annorlunda ut. Annorlunda, eftersom nästan alla andra lekplatser är snudd på identiska. Samma gungor, samma klätter-ställningar, samma färgglada gungdjur som sitter fast i marken med sina stora blåa fjädrar.

– Vi lever i en tid när allting ska regleras och leksaksföretagen jobbar hårt på att få ut sina fantasilösa, säkerhetscertifierade redskap, säger Örebrokonstnären Stefan Rydén som vill fylla lekplatserna med konstföremål som håller för spring och bus.

De flesta lekplatser i Sverige kommer ur en katalog. Utvalda av kommunala tjänstemän. Utplacerade av tekniska kontorets personal.

– Ofta placeras de bara ut enligt säkerhetsavståndet. Utan någon tanke på det estetiska, säger landskapsarkitekt Anna Henrikson som arbetar tillsammans med Stefan Rydén.

Klättrar på unika konstverk

Det finns fyra stora företag i Sverige som tillverkar lekredskap. Allt enligt de senaste rekommendationerna från EU och svenska Boverket

så att den som bygger lekparken inte kan bli juridiskt ansvarig om något barn skulle skada sig.

– De flesta kommuner har som policy att inte köpa några redskap som inte är certifierade. Ofta är folk så rädda för att det ska bli farligt att det blir tråkigt. Det är synd. Barn uppfattar ju det vackra likaväl som vuxna, säger Anna Henrikson.

Men på Askers skola klättrar barnen på konstverk. Visserligen mätta och kontrollerade av kommunens säkerhetsansvarige, men ändå unika. Stefan Rydéens lekvänliga kor finns redan i parker och på förskolor här och var i Örebro. Nu förvandlar han en hel skolgård.

Trots att de har arbetat med projektet i ett par år, konstnären, landskapsarkitekten och flera hantverkare, så är det här ett lågbudgetprojekt. Prislappen hamnar på en knapp miljon kronor. Att plocka ihop en lekplats ur företagens kataloger hade kostat mer än dubbelt så mycket.

Former som lockar

Här finns få raka linjer. Sandlådornas kanter slingrar sig genom gruset. Metallskulpturer ligger utspridda. En gul triangel. En grön cirkel. Som stora klossar, fastväxta i marke

– Man märker att barnen dras till dem, det blir som en sorts samlingsplatser runt klossarna, säger Anna Henrikson.

Det är former som ska locka till rörelse. Runda, svängande och slingrande.

– Det är konst som man ska springa runt i, gå in i och röra sig runt i, säger Anna Henrikson.

När det mörknar på kvällen skapas nya rum på lekplatsen. Ljuskäglor ramar in klätterställningar och sandlådor. Leken får små krypin i mörkret.

– Vi lever i ett mörkt land, då är det viktigt att skapa ljus, inte bara den tråkiga kommunala belysningen utan någonting som känns tryggt, säger Stefan Rydéen.

Uppfunnet av rymdindustrin

Och mitt på gårdsplanen står en liten scen med läktare för åskådarna. En plats för spontana skådespel och dansnummer. Stefan kallar den "dungen". Det är det den är. En ekdunge, hitfraktad från en bondgård ett par kilometer bort. Trädens stammar omfamnar scenen. Ramar in och skyddar.

Barnen kallar den "gröna stenen". På en av grenarna vilar "stenen". En grön klump av polyrea, ett material uppfunnet av rymdindustrin. Något att fästa blicken på för den so står på scenen.

– Den ligger där upp och balanserar, precis som man själv balanserar när man står på scenen. Tanken är att man ska få lite stöd av den när man ställer sig framför publiker säger Stefan.

Den gula klätterställningen har Stefan Rydéen döpt till Kasper och hästen. Han ser sagoväsen, en magisk häst och dansande barn i sin skulptur. Barnen som slår volter runt hästens mage vet inte att det är ett konstverk de klättrar på. Men de vet att om man viskar i "hästens" nos så leds rösten i osynliga rör bort till andra änden av sandlådan där kompisen kan stå och lyssna. Klätterställningen som kom på plats i maj är redan sliten av ivriga barnhänder.

– Barn är så fulla av egna lekar. Man måste bara få igång dem. Det räcker med ganska enkla former, säger Stefan Rydéen.

"Det ska finnas plats för alla"

Klossar, hus och gungor ligger utspridda. Här finns öppna ytor att rusa fram över och skyddade skrymslen att krypa in

– Det ska finnas plats för alla. Den här lekplatsen slukar barnen. Det hämmar bråk, stök och konflikter, säger Stefan.

Han har arbetat i snart två år på Askers skola. Han började med att be barnen att drömma.

– De fick rita allt som de skulle vilja ha på sin skolgård, drömma och fantisera som de ville. Sedan kokade vi ner det till det som är genomförbart, säger Stefan Rydéen.

Alla barnen hade en gemensam önskan. Det måste finnas djur på gården. Det fick bli en säl. Några decimeter lång, med en boll väntande strax framför nosen, ligger den då på en sten vid ingången till skolgården.

– Alla hjälps åt att mata henne. Hon äter mest sand, säger Molly Lüneburg, 7 år.

– Hon heter Sally. Fast en del kallar henne Roger, säger Frida Edén, 9 år.